СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 227. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 30-го вересня 1938. No. 227. Jersey City, N. J., Friday, September 30, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ОСТАННІ ВІСТІ

АМЕРИКА ПІДПИРАЄ КОНФЕРЕНЦІЮ ЧОТИРЬОХ ДЕРЖАВ

ВАШИНГТОН. — Стівен Ерлі, секретар президента Рузвелта, заявив газетярам, що президент Рузвелт радується, що його заходам удалося причинитись до скликання конференції чотирьох держав.

Секретар подав рівночасно до публичного відома, що президент Рузвелт вислав був теж телеграму до Мусолінія з закликом старатися вплинути на Гітлера відбути міждержавну конференцію.

Крім цього Ерлі виявив, що президент Рузвелт заявився теж за те, щоб до конференції закликати ще Польщу, Росію й Угорщину. Рівночасно Ерлі підкреслив, що американський уряд не має претенсій до участи в цій конференції.

ІНШІ АМЕРИКАНСЬКІ ДЕРЖАВИ ТЕЖ ЗА МИРОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

МЕКСИКО. — Президент Карденас вислав до канцлера Гітлера і президента Бенеша телеграфічні заклики уникнути війни та згодитися на міждержавну конференцію.

Подібні заклики вислали теж уряди Еквадору, Нікараґви й Коста Ріки.

УРЯД ВІДКЛИКАВСЯ И ДО ЯПОНІЇ.

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Гол потвердив газетну вістку, що американський уряд апелював до Японії вплинути на Німеччину й не викликати світової війни.

Секретар пояснив висилку такого заклику тим, що, мовляв, американський уряд, бажаючи запобігти війні, старався робити все можливе, що тільки моглоб довести до бажаного висліду.

БІРЖА ПІД ВРАЖІННЄМ ВІСТКИ ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — На першу вістку про скликання конференції чотирьох держав до Мінхену ціни збіжжя на біржі відразу сильно обнизилися. Всетаки вагання не були такі сильні, як на европейських біржах.

Заграничні монетні курси були в середу рано дуже низькі, але потім сильно піднеслись.

ПАСАЖИРСЬКІ КОРАБЛІ ВІДПЛИВАЮТЬ БЕЗ ПАСАЖИРІВ.

НЮ ЙОРК. — У той самий час, як корабельні лінії не можуть настарчити досить місць для подорожних, що вертаються з Европи до Америки, кораблі европейських ліній відпливають з Америки майже порожні.

Німецькі кораблі навіть не пробують набирати пасажирів, але, причаливши до берега й висадивши мерщій своїх пасажирів, іще скоріше вертаються назад, навіть не набираючи пасажирів, бо так їм приказав німецький уряд. „Бремен" відїхав у середу згідно з розкладом їзди, але відмовився взяти майже всіх пасажирів, що вже закупили на ньому місце. Корабель „Ганза" не приняв 270 пасажирів. Кораблі були видно під напів воєнними приказами.

КОРАБЕЛЬ УТІК ПЕРЕД МИТОВОЮ КОНТРОЛЕЮ.

САН ХВАН (Пуерто Ріко). — Німецький корабель „Йоганнес Рер" виїхав із цього порту, не піддавшися приписаній митовій ревізії. Кораблик американської прибережної сторожі пустився за ним у погоню, але не дігнав.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ШИРЕННЯМ ВПЛИВІВ ІТАЛІЇ Й НІМЕЧЧИНИ.

КВІБЕК (Канада). — На річній конференції Канадійської Торговельної Палати виголосив американський газетяр Джеймс Карсон осторогу до канадійців і американців перед пропаґандою, що, мовляв, її ведуть у краях латинської Америки диктатори за поширення державних впливів Італії й Німеччини.

РОЗКРИВАЄ НАЦІСТИЧНУ ПРОПАҐАНДУ В АМЕРИЦІ.

ВАШИНГТОН. — Перед конґресовим комітетом Даєса станув знову як свідок Джан Меткаф, дослідник комітету. Одітий в уніформ Німецько-Американського Бунду, націстичної організації в Америці, до котрої свідок приступив, щоб її шпигувати, свідок зізнав, що Бунд веде тут широку пропаґанду, диктовану з Німеччини. Він предложив летючку Бунду, в котрій Бунд закликає членів на святкування прилучення Судетів до Німеччини вже 2 жовтня.

Свідок зізнав, що Бунд піддержують деякі американські фабриканти, настроєні по фашистівськи.

КАЖУТЬ ПЛАТИТИ ПОДАТКИ ЗА ЗРУЙНОВАНІ ГУРАҐАНОМ ДОМИ.

НЮ ЙОРК. — Міські податкові урядники кажуть, що власники домів, знищених останнім гураґаном, мають заплатити за них податки за біжучий фіскальний рік 1938—1939. Мовляв, так постановляє закон.

АНГЛІЯ РЕКВІРУЄ ПАСАЖИРСЬКІ КОРАБЛІ.

ЛОНДОН. — У той час, як у Мінхені відбувалися перші наради чотирьох премієрів в цілі замирення світу, заряд англійської корабельної компанії „Гвайт Стар Лайн" подав до відома, що корабель „Аквітанія", який мав відїхати до Америки 1. жовтня, із незалежних від компанії причин не відїде, а пасажири мусять шукати собі місця на іншому кораблі. За найновішим урядовим розпорядком про мобілізацію англійської фльоти, приватні кораблі підлягають потребам уряду.

НАСТРОЇ ПРЕМІЄРІВ ДОБРІ.

МІНХЕН. (29. вересня). — Останні радіові депеші з Мінхену доносять, що в часі перерви між нарадами французький премієр висказався з доброю надією про вислід тих нарад. Наради мають брати під увагу дійсно важні справи, і то не лише з середущої Европи. В часі обіду всі премієри весело розмовляли і були в дуже доброму настрою.

НАРАДИ В МІНХЕНІ.

МІНХЕН (Німеччина, 29. вересня). — Нині в год. 12:30 на европейський час розпочалися наради між чотирма премієрами: Гітлером, Мусолінієм, Чеймберлином і Даладієм. Місто завалене журналістами й спеціяльними післанцями з цілого світу. Всі з затаєним віддихом слідять за тим, що говорять премієри. В їх руках спочиває тепер мир чи війна цілої Европи, а може й цілого світу. Покищо нікому не вдалося вивідатись, як поступають наради. В 3. год. попол. перервано наради й премієри пішли на обід. Чеймберлин вийшов з будинку разом з Даладієм, а Гітлер разом з Мусолінієм. Куди вони звідтам удалися, не відомо. По одно-годинній перерві наради знов будуть відбуватися. З достовірних джерел подають, що ті наради закінчаться сьогодня вечором, а можливо будуть відбуватися впродовж ночи. Завтра вранці вони мусять закінчитись.

ЧЕХИ ЗДАЮТЬСЯ НА АНГЛІЮ І ФРАНЦІЮ.

МІНХЕН. — На руки Чеймберлина й Даладіє чеський уряд вислав ноту, в якій говорить, що Чехословаччина далі стоїть при тій обіцянці, яку дали Англія і Франція тиждень тому, а саме, що погодиться на відступлення мирним шляхом судетських німців. Це скріпило добру віру у вислід нарад у Мінхені.

ПОЛЬЩА ГРОЗИТЬ НАСТУПОМ НА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНУ.

ВАРШАВА. — Польський уряд подав дотичним державам меморандум, що коли Чехословаччина не заспокоїть польських домагань, то польська армія в наступну суботу вмаширує на чехословацьку територію.

ЗВИШКА НА ЛОНДОНСЬКІЙ БІРЖІ.

ЛОНДОН. — Внаслідок нових переговорів у Мінхені цінні папери на лондонській біржі почали виразно підноситись. Деякі підскочили по кілька пунктів.

ЗАСІВАЮТЬ ПШЕНИЦЮ НА ВИСТАВІ.

На виставовій площі в Ню Йорку заорано й засіяно пшеницю чверть акра землі. Цей засів має бути частиною експонату одної пекарні. Заорав землю й засіяв президент одного нюйорського банку, що в молодості був фармером.

ПОСАДНИК МІСТА МОБІЛІЗУЄ МІСЬКІ АВТА.

Нюйорський посадник Ля Ґвардія проголосив виняткову потребу возів до перевозу товарів як наслідок страйку візників. Він змобілізував усі вантажні авта міського департаменту санітації і приказав їм перевозити доконечно потрібні товари, як поживу й ліки. Внаслідок страйку в деяких крамницях дається вже відчувати недостача товару. Відноситься це передовсім до тяжкого товару.

НЕМА ОХОЧИХ ВСТУПАТИ ДО СОВЄТСЬКИХ ШКІЛ.

„Комсомолець України" з 1. 9. доносить, що в Україні є 1 інститут і 4 техніки фізкультури. Їм бракує студентів. До харківського інституту прийшло 65 заяв, замісць 198. Неохоту вступати в ту школу пояснюють тим, що студенти не мають де жити. Харківська тренерсько-спортова школа дістала 64 заяви, замісць 167. Київська техніка дістала 78 заяв, а треба було 200. Цифри говорять самі за себе. Держава дає на студії стипендії, а студентів нема. Стоїть відкритим питання, чому. Відповідь: стипендії не вистарчають на життя, студенти не мають помешкань, вкінці вся молодь змобілізована до армії, бож відомо, що в Україні Москва перевела частинну мобілізацію для Далекого Сходу проти Японії.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ СЕЛЯНИНА.

Селянин Микита Дацюк у Боголюбах коло Луцька звозив снопи з поля. В одній хвилині коні сполошилися, шарпнули, внаслідок чого М. Дацюк упав під колеса воза зо снопами. Переїханий колесами, помер після двох годин від випадку. Покійний лишив по собі щирий жаль своїх рідних і всіх сусідів. За життя він був тихою, спокійною, працьовитою людиною.

НОВІ ГУРТИ „ШЛЯХТИ ЗАГРОДОВОЇ".

Польська преса повідомляє, що в Дубенщині повстали останніми часами човрий нові гурти „Звіонзку Шляхти Загродовей": в Киндиволі, в Новому Тоці, в Беремлі й у Княгинині. Вслід за тими гуртами піде „поворот до католицизму".

ГУРАҐАН.

Вид з вовітря на морське побережжя коло Покасету, Кейп Код, у стейті Масачусетс, де морські хвилі зруйнували багато домів.

ЧОТИРИ ПРЕМІЄРИ НА НАРАДАХ У МІНХЕНІ

БЕРЛІН. — В останнім моменті передтим, як мала вибухнути війна, Гітлер змінив свою думку і замісць звертатися до зброї ще раз звернувся до дипльоматичних ресурсів. У висліді він вислав телеграму до трьох держав, Франції, Англії й Італії, щоб їх представники зїхалися негайно до Мінхену і пробували розвязати теперішнє положення мирно. Свої воєнні кроки Гітлер відтягнув тільки на 24 години. Колиб і ці чергові наради хибили, то цілком певно вже вибухне світова війна.

На ці наради виїхали премієри трьох держав: Мусоліні, Чеймберлин і Даладіє. На них, зрозуміло, буде і Гітлер.

ЧЕЙМБЕРЛИН ДІСТАВ ЗАПРОШЕННЯ В ЧАСІ СВОЄЇ ПРОМОВИ В ПАРЛЯМЕНТІ.

ЛОНДОН. — У тім часі, коли Чеймберлин виголошував в парляменті промову, в якій вияснював свою заграничну політику й підкреслював грізне положення, післанець приніс депешу від Гітлера, запрошуючи Англію до чергових мирових переговорів. Депешу віддано міністрові Галіфаксові, який прочитав її з великим зворушенням. Опісля він подав депешу іншим міністрам; вони також читали її з великим зворушенням. Цілий парлямент запримітив, що щось сталося, тільки Чеймберлин не знав про це. На закінчення його промови йому підсунено телеграму. Він прочитав її і заповів зворушливо парляментові, що ще є надія на вдержання миру. По його обличчі котилися сльози.

МУСОЛІНІ І РУЗВЕЛТ НАТИСНУЛИ НА ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН. — Депеші президента Рузвелта викликали велике враження на Гітлера. Він зрозумів, що це означає втручування Америки до европейських справ і що Америка не стоїть по німецькім боці. Друга депеша озлобила німецький уряд до тої міри, що він рішив не відповідати на це Рузвелтові. Тільки передові ґазети відповіли в тім тоні, що Америка не визнається в европейських справах; також вона до одних примінює засаду самоозначення, а другим її відмовляє.

Та більше ніж президент Рузвелт поділав на Гітлера Мусоліні. Він говорив з Гітлером цілу годину і наклонював його до переговорів. Правдоподібно Мусоліні натякав, що Італія вразі конфлікту буде невтральна.

НАДІЮТЬСЯ ШИРОКОГО УСПОКОЄННЯ ЕВРОПИ.

РИМ. — В урядових кругах сподіваються, що тепер прийде до далеко йдучого успокоєння в Европі і на нарадах в Мінхені поладять не лише чехословацькі питання, але також еспанські й багато інших, та в той спосіб поставлять европейські відносини на сильних мирних основах.

Всетаки Вірджініо Гайда, „голосник" Мусолінія, сказав, що не треба мати занадто великих надій, а треба бути приготованим на все. Мусоліні зарядив відтягнення італійських „добровольців" з Еспанії, і це пояснюють тим, що він тепер хоче чимскорше полагодити спір з Англією та ввести в життя англійсько-італійський договір.

В ЛОНДОНІ ВЕЛИКЕ УСПОКОЄННЯ, АЛЕ...

ЛОНДОН. — На вістку про нову конференцію в Мінхені повстало велике духове відпруження в Лондоні. Та всетаки міністер Саймон закликав населення не дуже захоплюватись надіями, а далі тяжко працювати над приготуванням до війни. Мобілізація англійської фльоти і летунства, а також армії, відбувається далі, а також далі роздають газові маски і копають сховки.

МОБІЛІЗАЦІЯ В ФРАНЦІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

ПАРИЖ. — У Франції вістка про нову конференцію також навіяла французів добрими надіями на мир, але приготування до війни продовжуються з певним розгоном. Французи думають, що та конференція або полагодить багато інших спірних справ та викличе загальне успокоєння в Европі, або закінчиться невдачею і негайною війною.

ЧЕХИ НЕСПОКІЙНІ.

ПРАГА. — На вістку про нову конференцію чехи втихли. Вони самі не знають, чи тішитися чи сумувати. Вони раді, що на хвилю відвернено війну, але бояться, щоб великі держави не погодилися їх коштом. Уряд заповідає, що ні на один волосок не піде далі від тих обіцянок, які дав Англії і Франції.

ҐЕБЕЛЬС ЗАПЕВНЯЄ НІМЦІВ.

БЕРЛІН. — Міністер Ґебельс виголосив промову, в якій запевняв німців, що Гітлер ні на один волосок не відступить від своїх домагань і вповні додержить свого слова.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СКРИСТАЛІЗОВАНЕ СТАНОВИЩЕ

Обміна думок між німецьким канцлером Гітлером і британським премієром Чеймберлином, заяви чехословацького уряду, заклики президента Рузвелта й відповіді на неї з боку чехословацького президента й німецького канцлера, далі промови Гітлера й Чеймберлина остаточно скристалізували протилежні собі становища провідних урядів світу, що тепер стоять на передодні найбільшого зудару людських сил із собою.

Спір між державами зводиться передовсім до питання, чи мають Німеччина й Чехословаччина повести з собою переговори. Німеччина стоїть на становищі, що їй нічого з Чехословаччиною говорити, що Чехословаччина може мати мир, як лише його хоче, а цей мир може мати, приймаючи німецькі домагання негайного відступлення судетських країв. Це становище Німеччина виправдує положенням німецької меншини в Чехословаччині, положенням, яке німецький уряд представляє несправедливим, страшним і нетерплячим проволоки. В цей спосіб зо справою миру получена територіяльна справа. Гітлер запевняє, що домагання Судетів це його останнє територіяльне домагання в Европі.

Чехословацький уряд заняв становище, що він годиться в засаді на відступлення Судетів, але не може їх відступати, аж дістане міждержавну гарантію, що по відступленні судетських країв цілість чехословацької держави буде захована.

Англійський уряд заняв становище, подібне до чеського. Мовляв, відступлення судетських країв Німеччині вже признане в засаді; не погодженося про спосіб і розміри його переведення. За це повинні піти міждержавні переговори. За судетські краї війни не вільно починати. Держави повинні прямувати до миру за всяку ціну. Війна може бути лише тоді, як одна з держав забажалаб добути гегемонію над усім світом. Британський премієр підсував підозріння, що про це йде німецькому канцлерові. Мовляв, Англія не піде до війни за Судети, але піде боротися за свободу світу від панування одної держави.

Американський уряд заняв у кризі виразно мирне становище. Не вмішуючися в саму суть справи, президент Рузвелт радить вирішувати всі спірні справи дорогою мирної конференції. Він каже, що всі війни, а світова війна зокрема, доказали безплодність усякої війни. Війна ніякої квестії не вирішує. По всякій війні приходиться говорити на конференції: отже чомуж би не говорити тепер, війни не вівши?

Становище Чехословаччини, Англії й Америки даються з собою погодити. За те становища цих держав і становище Німеччини непримирні: щоб довести до згоди між цими державами, хтось мусить зо свого становища уступити або знайти якийсь компроміс між ними. Від цього, чи хтось уступить або чи знайдеться такий компроміс, залежить питання: чи буде війна?

ЗАНИК КУЛЬТУРНОЇ АВТОНОМІЇ УССР

(Докінчення)

(3)

Згаданий нами твір В. Катаєва ніякої літературної вартости не має. Проте урядова совєтська критика виставляє його як „один з найкращих творів сучасности''. А це тому, що крім „совєтського патріотизму" ціхується цей твір іще „громадянським патосом''. Останній полягає в тім, що в повісті Катаєва перемішані російські речення і слова з уривками віршів Шевченка та з українськими реченнями й виразами. Критики пишуть, що, мовляв, українські герої повісти довго жили серед російського народу і тому їх мова є помішана. Коли твір зявляється в такій покаліченій українсько-російській мові, то це, мовляв, найкраще відповідає „соціялістичному реалізмові".

У такій самій псевдолітературній площині примушена обертатися також совєтсько-українська драматургія. За одного з найчільніших її репрезентантів вважає сьогодні совєтська критика Олександра Корнійчука. Остання пєса цього автора („Правда") є справді типова для цілої підсовєтсько-української сучасности. Дія пєси аж надто невибаглива. Український селянин Тарас Голота шукає правди, але не може її знайти. Тому він мандрує пішки залізничим шляхом до Сибіру. В той самий час повертається тієюж залізницею до свого рідного Петербургу москаль - робітник Рижов з донькою Наталкою. Українець зустрічає москаля і внаслідок взаємного запізнання виникає між обома дружба. Діється це в 1917 році. Голота опиняється в Петербурзі, де він знаходить... правду. Показує її українцеві Ленін, з яким особисто запізнається Голота. Ось і все.

Коли совєтсько - українські театри, що, до речі, обсаджені сьогодні головно режисерами й артистами неукраїнського і переважно жидівського походження, примушені показувати невибагливій публиці зпоміж „стахановців'' і комуністичних функціонарів такі пєси, як згадана нами „Правда" Корнійчука, то цим пропаганда „совєтського патріотизму" і „громадянського патосу" в УССР ще не вичерпується. В опрацьованій по большевицькому опері Чайковського „Мазепа" показують у Києві українського гетьмана як ласого на гроші запроданця - зрадника. Проте чільний совєтсько-український критик (Гозенпуд) не задовольнився й цим і порадив артистам зробити постать Мазепи по большевицькому ще більш гідною „презирства совєтського глядача''. Цікаво, що поруч з оперою „Мазепа" на українській оперовій сцені у Києві виставляє російська драматична сцена в української столиці пєсу „Суворов". Історичні російські ґенерали Суворов, Багратіон і Мілорадович представлені там як „герої-визвольники великого російського народу'', що розбили могутнього „інтервента". В Театральному Інституті в Києві провадять навчання за системою московського режисера Станиславського. Є при тому Інституті також і окремий (єдиний у СССР) жидівський факультет. Щодо останнього явища, то це ніяк не випадок, бо власне в УССР зосереджені всі центральні совєтсько-жидівські наукові, академічні та культурні товариства. Київ і Одеса служать у сучасній добі для світового жидівства більшими культурно - жидівськими осередками, ніж столиця Палестини з її жидівським університетом.

Совєтсько-українська фільмова продукція присвячена пропаганді совєтської партії і держави. Отже тематика фільми дуже проста: „Єдність народів СССР", „Могутня Червона Армія'', „Совєтський Патріотизм'' — це основні гасла, дороговкази для фільмових режисерів. По розгромі совєтсько - української фільмової організації УССР закидають підсовєтську Україну фільмами з Москви і Ленінграду. Більшість з них має служити плеканню „духа постійної мобілізації" серед населення. Великі розмірами фільми, як напр. „Війна починається" або „Кордон замкнений" („Ґраніци на замкє''), переповнені моментами военної психози. Природньо, що на білому полотні (як і на задрукованому папері) виглядає червона армія наймогутнішою армією в світі, а совєтські обивателі виглядають героями і геніями. В умовах совєтської дійсности виглядає це все звичайно саме навпаки.

Над совєтсько-українською пресою, яка в сучасній добі служить виключно большевицькому помосковленню України, зупинятися тут не будемо. Заснований 1. січня біжучого року центральний щоденник „Совєтская Україна" російською мовою в Києві служить взірцем для решти совєтсько - української преси і сам бере приклад з московської „Правди". В біжучому році засновано в УССР двадцять щоденників (обласні, вечірні — в містах, фабричні і районні) російською мовою. Київські „Вісті'' щораз більше нидіють і передруковують головно урядові звідомлення та промови.

Описувати сучасне нівечення Москвою української культури це булоб рівнозначним із складенням такого акту обвинувачення цілому народові, якого не знала дотеперішня історія людства. Плюндрує Москва українські культурні скарби також і в практичному відношенні. З совєтсько-українських музеїв, бібліотек та інститутів перевозять систематично цілі збірки та найцінніші памятки української старовини до Москви або Ленінграду. Старовинні українські церкви, манастирі та деякі інші історичні будови знищені з наказу червоної Москви вже в значній скількості. В містах і містечках України вибудовують на кожній більшій площі ярмаркові памятники Ленінові та іншим большевицьким проводирям, Пушкінові, Горкому і т. д.

Схема розкладання Московою української культури досить проста, хоч і дуже вишукана. Для приборкання української інтелігенції погоджувалася Москва кілька років на згадувану „українізацію". Потім настала доба „відукраїнізації". Відриваючи підсовєтсько - українське культурне життя від національно-українського ґрунту, проголосила червона Москва, що большевицький інтернаціоналізм є тотожний з новітнім „росіянізмом", причому слово „російський" заступає словом „совєтський''. Тому мова російська стала нараз „мовою інтернаціональною", а народ Московщини — „великим російським народом". Цей новітній совєтський месіянізм є лише плащиком для традиційної московсько - імперської захланности серед сусідніх неросійських народів.

Придушена чоботом московсько - большевицьких окупантів розвиватися українська культура в УССР не в стані. Ця обставина накладає великі й відповідальні обовязки на всі українські землі і на всіх українців поза СССР. Знищити український нарід та його стародавню культуру не вдасться червоній Москві таксамо, як не вдалося це Росії царській. Проте сплюндроване Москвою в підсовєтській Україні годі буде вповні відновити. Тому українські культурні цінності, що знаходяться поза СССР, набирають в історичній перспективі особливо великої національної вартости.

М. Масюкевич.

МАНДРІВКА ПО ГАЛИЧИНІ ТА ЗАКАРПАТТІ ТОМУ СТО ЛІТ

(5)

Зараз по іспитах я взяв атестат і пашпорт, щоб вернутися у Галичину. На прощання Миловук подарував мені по одному примірнику сербських книжок, які були в нього; Коляр і інші дали свої видання. Народні співанки, що саме тоді вийшли з друку, Коляр дав мені за половину ціни. Я зладив собі наплечник на ременях і постановив нести на плечах мій дорогий тягар, так, як приповідка каже: „Тяжко нести, а жаль покинути''. Кілярський помагав мені, коли ремені занадто відалися. Подекуди ми їхали, в більшості перейшли пішки всю Мадярщину від Пешту до Унґвару (Ужгорода).

В **Унґварі** я зайшов до письменника Михайла Лучкая. Він приняв мене дуже щиро. Я сказав, що хочу по дорозі відвідати **Підкарпатську Русь.** Він написав мені маршруту. В Лучкая я застав каноніка Чугровича й Гаджеґу, які **не могли надивуватися, що в Галичині говорять тою самою мовою, що й вони.** Вони допитувалися, як називається то це, то те. Вкінці Чугрович викликнув невдоволено: „Чорт побери латину, будемо говорити по руськи" і після перекуски при пляшці доброго угорського вина ми говорили до пізної ночи. Даною маршрутою я перейшов сільськими дорогами і гірськими стежками через **Геринче, Середнє, Мідяницю, Брустури** до **Мокрої,** крайнє село серед непрохідньої лісової глуші, де я зустрів двох стрільців із рушницями, **зрущених німців** із німецької кольонії Мокра. Батько говорив ломаним німецьким жарґоном, а син, справжній гуцул, говорив тільки по руськи. Я переночував у гуцула в руській Мокрій, а вранці став підходити на найвищий карпатський хребет. Місцевості всюди дико-гарні, мальовничі, та не було часу любуватись і я поспішав, щоб успіти пройти провал. Лісовими стежками (плаями) коло полудня я вийшов на полонину і почув гавкання собак та дзвонення дзвіночків. Я зайшов у стаю пастухів і відпочив у колибі. Пастухи накормили мене будзами й вурдою (овечим сиром), напоїли жентицею та показали дорогу вниз у Галичину. Казали, щоб я конче заночував у самітній хаті, а то мені прийдеться ночувати у лісовій пущі. Із заходом сонця я добився до вказаної курної хати, переночував і рано пішов далі. В селі **Зелена гуцули зупинили мене, бо підозрівали, що я поляк, та повели до війта.** Війт, знатний гуцул із бляшаною відзнакою, спитав мене з достоїнством, відповідним його урядові, одначе ласкаво та привітно, хто я, відкіля йду; а як вислухав і глянув на пашпорт із печаткою, сказав: **„Я виджу, ви добрий чоловік, наш чоловік, ніхто не сміє вас зачіпити, ідіть у божу путь".** Він сказав своїй жінці, щоб дала їсти; вона подала капусняк, лемішку і кукурудзяний хліб. Я їв із великим апетитом, бо мій хліб із дороги минувся ще на мадярському боці і я три дні жив овечим сиром, молоком і жентицею — а хліба за ніякі гроші не дістати в цих горах. По дорозі під селом **Манявою** я оглянув руїни Манявського Скита (останнього православного монастиря, що його знищили австрійці 1780 р.) і вкінці в порядно подертих чоботах добився до Коломиї, відпочив у Верещинського та знову новою дорогою пішов на Бучач, Микулинці, Тернопіль у своє рідне село додому.

По скінченні духовної семинарії (1840) я вибрався до Верещинського до Коломиї. Цим разом Верещинський сказав, що рад би зо мною поїхати в Карпати, вибратися на найвищу, прославлену в піснях **Чорногору.** Я радо згодився. До нас прилучився ще вікарій Форманіюш, поляк мадярського походження. Зпочатку ми їхали бричкою в гори, потім із **Жабя** верхи, кіньми. На самому верху Чорногори ми розпрощалися: мої товариші подорожи вернулися з поводатарями назад, а я сам один пішов безлюдним карпатським лісом, щоб відвідати північно-східню закутину Угорщини. Пашпорту я не мав, лише цертифікат від ректора семинарії, які він видавав укінченим богословам, де було сказано, що семинарійна влада просить усі громадянські та військові власті дати свобідно переїздити такому-то богословові, що іде в родинних справах. Із тим цертифікатом я пройшов усю північно-східню Угорщину.

(Кінець).

Володимир Островський.

ПІД ЗНАМЯ ХРЕСТА

ПОВІСТЬ

з часу охрещення Руси-України в 988 р.

24)

В моменті, коли догоряли рештки ідолів, пішов страшний дощ з громом і блискавками, залив вогні, змив вугілля й попіл ідолів і поніс у Дніпро.

Вранці кияни зжахнулися: богів не було.

Тихошині люди метушилися в городі й вигукували:

— Перун уночі зчинив прю з богами й попалив їх. Перун зрадник! Треба покарати його! На смерть Перуна!

Вістка, що Перун уночі спалив громом своїх товаришів-богів, вдарила в темних людей сильніше, ніж вдаряли вночі громи. З усіх сторін бігли вони на гори, щоб на власні очі переконатися, що від богів деінде залишилися тільки вуглики.

Тихошині й Сердегурові люди в той час купчилися біля Перуна, погрожували йому кулаками й кричали:

— Ти зрадник! Ти розбійник! Повісити тебе треба! Спалити, як спалив ти богів.

Олена доміркувалася, хто так зручно знищив богів, і аж стрибала від радости. Вівіян лише підсміхався в бороду:

— І хто би то думав, що Тихоша вміє робити богам такі збитки? Цікаво, що він зробить із Перуном?

Щоби помогти Тихоші, Олена, Вівіян, її ключниця та приятельки розгорнули таку страшну аґітацію проти Перуна, що якби він міг чути й бігати, то напевне втік би з гори й кинувся в Дніпро.

XVII.

ШИРОКІ ПЛЯНИ.

Вже другого дня по повороті до Києва Володимир, залишаючи самітню жінку, взявся закінчувати своє велике діло, яким жив майже рік. Після перемоги над грецькими імператорами він уже не хотів задоволитися малим: тепер його метою стало — цілковито зліквідувати поганство й ціле своє князівство навернути під знамя хреста й створити велику, міцну державу.

Розумів він добре, що якби його намір охрестити цілий нарід невдався, то це булоб утратою моральної сили й державної могутности. Ставка була велика й треба було рішитися: чи йти до мети обережно й поволі, чи сягнути до неї блискавично, поки погани не протверезяться від военного опяніння. Але чи для цього другого кроку вистарчить йому сил? Таж треба охопити майже пів Европи.

— Тяжке беремя беру на себе! — думав Володимир. — Чи не впаду під ним?

Як завжди в таких випадках, покликав до себе Сердегура.

— Мудро, Сердегуре, робиш ти своє діло. Але я ще неспокійний. Скажи мені: чи кияни захочуть охреститися?

— Самітний Перун уже не втримає їх біля себе — гостро посміхнувся Сердегур. — А помочи ні від кого не буде: інші боги вмерли сьогодні вночі нещасливою смертю.

— Що ти таке кажеш? — здивувався князь. — Нічого не розумію.

— Люди гомонять, що Перун, як довідався, що ти, княже, охрестився, то з горя забагато випив, зчинив бійку з іншими богами й попалив їх своїми вогненними стрілами. Напевне ти чув, як у ту ніч греміло й блискало? Отже, княже, ні Дажбога ні інших богів уже нема. Люди збираються біля Перуна й так погрожують йому кулаками, так лають його, що аж жаль на нього дивитися. Хе-хе-хе!

— Вночі грім спалив усіх богів? Люди кажуть, що попалив їх Перун?

— Так, княже.

— А ти що думаєш?

— А я думаю, що зробив це боярин Тихоша.

— Тихоша? А не кажуть, що це я наказав попалити богів? Не бунтуються? Не плачуть, не жаліють їх?

— Ні, княже. Та й хто буде жаліти богів, які дають себе палити?

Володимир задумався.

— Йди, добре прислухайся, що говорять у городі, а до мене пришли Тихошу. Та дивися, щоб ніхто не довідався про Тихошу. Бо можуть йому кривду зробити.

Побачивши Тихошу, Володимир похмуро спитався:

— Ти спалив богів?

— Я, княже. Але хай Перун не довідається, бо буде гніватися на мене за наклеп.

Володимирове чоло випогодилось.

— Не бійся, не скажу йому. Але ти взявся за небезпечне діло. Щоб це не пошкодило мені.

— Не турбуйся, княже. Всі переконані, що ідолів спалив Перун і тільки до нього мають жаль.

— Ну, добре. А кияни підуть хреститися? Чи можна починати хрестити людей в інших городах?

— А ти, княже, сповниш те, що я скажу?

— Сповню, бо завжди радиш мені добре.

— То дай мені подумати до завтра. Ти, княже, сказав на Дніпрі, що я знаюся з духами. Отже хочу з ними порадитись.

Володимир поклепав його по плечі.

— Добре! Приходь завтра.

Того самого вечора в домі Вівіяна можна було побачити грека Анастаса з Корсуня. Він перший підказав корсунцям думку піддатися Володимирові. Тоді, серед переляку, плачу й лементу ніхто не звернув на нього уваги. Зате, коли життя втихомирилось і люди почали згадувати про минулі дні облоги, згадали й про нього. Про його вчинок почали говорити щораз частіше, очевидно з похвалою. Але влада Корсуня могла поставитись до цього вчинку інакше, і йому почало загрожувати слідство, а потім і кара. Ще більше лякала його думка, що міг хтось підглянути, як він написом на стрілі порадив Володимирові перекопати водопровід і цим зрадив імператорів та причинився до віддання Корсуня.

І щоб не опинитися в руках влади, Анастас утік із Корсуня до Києва, до свого товариша й приятеля Вівіяна Попандуклюса.

(Дальше буде).

Це дуже злий знак наших часів, що саме найубожчі мають найменше грошей.

Щоб зловити миш, треба солонини. Людину зловиш пустою фразою.

Хто сіє бодяки, хай не ходить босо!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ДАЄСОВЕ АНТИЧУЖИНЕЦТВО.

Конгресмен Даєс, котрий чваниться, що є найбільшим демагогом Америки, виступив з плином нової организації, яка, за його словами, буде певно невідмінним засобом для поширення американізму.

Отже ця нова организація має поборювати всякі чужинецькі „ізми", передовсім націзм, фашизм і комунізм, та постаратися за закон про загострення іміграції й депортації. Даєс каже, що вона певно добуде в короткім часі 5 міліонів членів.

В чому має бути її велика притягальна сила, Даєс не каже. Одначе він каже, що организація не має побирати ніяких вкладок. Це мабуть той демагогічний гачок, на котрий має зловитися 5 міліонів рибок.

Та, очевидно, организація буде мати уряд, канцелярію, може й орган. Все це буде коштувати гроші. Одначе Даєс не думає побирати вкладок. Як же зможе це организація зробити? Чи не піде вона слідами відомих организацій, що від членів вкладок не беруть, але дістають тайні субвенції від сил. котрим вони служать? Що в тому американського?

БЕСІДНИКИ Й БЕСІДНИКИ.

„В 2. годині вчора зполудня" — пише „Ню Йорк Геральд Трибюн" у середу, 27. вересня ц. р. — чоловіки й жінки по всіх Злучених Державах, по всьому просто світі, зібралися коло радій з одним запитом у своїх головах: „Чи буде мир, чи війна?" Півтори години пізніше, наслухавшися розгорячкованого голосу, що викрикував образливі прізвища й фальшування й проголошував свою зверхню волю, по вислуханні відповідаючого йому реву величезної юрби, подібного до реву якоїсь великої бестії, вони певно відвернулися, більшість із них, з одною думкою: „Отже буде війна".

Подібне враження зробила ця промова й на інших американців. Рисівник для „Ню Йорк Ворлд-Телеграму" у своїх рисунках навіть висмівав цю промову, що йому виглядала як бійка собак з котами.

Розумніше становище заняв автор депеші до „Ню Йорк Таймсу" з Відня, що, подаючи вістку про крикливу промову Йозефа Біркеля, комісаря для Австрії, додає, що віденці власне люблять крикливі промови. Власне в цьому й суть справи. Кожний нарід любить промови на свій лад: один спокійні, інший крикливі, ще інший плаксиві.

ВІДОМА ШТУКА.

Подають подорожні з Німеччини про ріжні цікаві засоби, яких уживає населення, щоб обійти строгі урядові зарядження про сталі ціни на ріжні товари. Де збіжжя мало, там воно дороге. Там покупці готовіб заплатити за нього більше, ніж дозволяє уряд своїми зарядженнями.

Обходять урядові зарядження в цей спосіб: Селянин продає свиню. Різник готов заплатити за неї більше, ніж каже уряд. По змозі різник купує свиню по урядовій ціні, але рівночасно купує в селянина безвартісну собаку, за котру платить гарні гроші, сподіваючися, що уряд не буде за це карати, бо уряд не подав цін на собаки.

Це нагадує українську анекдоту про козака, що, втікаючи перед татарами, молився до св. Николая за рятунок і обіцяв святому продати коня й за всі гроші виставити йому свічку. За кілька днів на ярмарку в Лубнях козак мало-що не викликав народнього заворушення, проголосивши, що продає свого коня за 10 шагів. Як коло нього зібралася велика юрба людей, готових купувати коня за домагану ціну, козак заявив: „Так, я справді продам коня за 10 шагів, але я продаю коня лише з отсею куркою!"

„А скількиж ти хочеш за цю курку?" — питалися козака.

„Триста карбованців!"

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Похорон заслуженого союзовця.

В суботу, 24. вересня ц. р., попрощали Союзові відділи з Філядельфії одного з найкращих Союзових робітників, пок. Михайла Коцюка. Його імя тісно звязане з Січовою организацією, як теж з У. Н. Союзом. Тому не диво, що на прощальну панахиду та похорон зійшлися майже всі визначні представники всіх відділів У. Н. Союзу не тільки з Філядельфії, але й з околичних громад.

Після панахиди, в пятницю, 23. вересня, попрощав покійника д-р Володимир Ґалан, голова Злучених Союзових Відділів. Промовець згадав про дуже негарну вдачу нашого загалу, а це шанувати наших провідних людей величавими похоронами, а за життя обкидати їх болотом. Така доля стрінула теж бл. п. М. Коцюка.

Як окружний отаман Січи, покійний причинився до повного розгрому большевицької язви в нашій громаді; як Союзовий робітник, лишив по собі зорганізований ним відділ У. Н. Союзу, а також усю свою родину в рядах цієї организації.

На похороні в суботу попрощав покійника в його домі гром. Т. Свистун від філядельфійського громадянства, а головний радний У. Н. С., С. Слободян, від У. Н. Союзу.

На принятті в домі покійника гром. С. Слободян візвав присутніх, щоб замісць вінка на могилу померлого зложили жертву на Рідну Школу. Жертвували: М. Носевич $5; по $2: І. Зубик, В. Граб; по $1: С. Слободян, М. Пришляк, Анна Копюк, Г. Григорук, М. Черкас М. Скрипник, Й. Стриковський, О. Гусак, І. Говенко; по 50 ц.: І. Табака, Б. Келман, М. Бурий, І. Жмутин. Разом $20, які вислано через Обеднання. Збіркою занялись: Г. Григорчук та В. Стриковський.

Прощаючися з цим визначним Союзовим робітником, треба висказати побажання, щоби боротьба в нутрі наших відділів не прибирала надто яскравих форм. Перед маєстатом смерти наші непорозуміння це наче забавка нерозумних дітей, яка наносить величезні шкоди.

Дякуючи усім відділам за їх ласкаву участь у похороні бл. п. М. Коцюка, уряд бр. св. Юрія, 239 від. У. Н. Союзу, вважає, що найкращим вшануванням памяти покійника буде згідна, дружня праця всіх союзовців для добра цілої организації й усього нашого народу.

Уряд бр. св. Юрія,
239 від. У. Н. Союзу.

—o—

УВАГА! БРУКЛИН І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Товариство „Запорозька Січ",
відділ 325 Українського Народного Союзу
відсвяткує величаво

30-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ СВОГО ЗАСНОВАННЯ

ВЕЛИКИМ КОНЦЕРТОМ

В НЕДІЛЮ, 2. ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1938

ПРОГРАМА:

В СУБОТУ, дня 1. ЖОВТНЯ довершить о. Антін Лотович у церкві при 160 Н. 5. вул., Бруклин, Н. Й., Службу Божу з панахидою. Проситься членів і жінок померлих членів прийти.

В НЕДІЛЮ, в 3. годині, буде спільна товариська фотографія. Потім КОНЦЕРТ

В УКРАЇНСЬКІМ НАЦІОНАЛЬНІМ ДОМІ,
216-218 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Вступне слово виголосить С. Заблоцький. — Хор „Української Молодіжи" під диригентурою п. В. Савіцького відспіває вязанку пісень. — Звіт з діяльности товариства Запорозької Січи здасть п. Петро Малицький. — П. Андрій Цюпа відспіває сольо. — Панна Павліна Дика відспіває сольо; при піяні пані М. Гребенецька. — Панна П. Коломиєць відспіває сольо. — Будуть говорити свої і позамісцеві бесідники, а саме: М. Мурашко, гол. предсідник У. Н. Союзу; адв. М. Пізнак і адв. І. Роборецький.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ ДО ПІЗНА ВНОЧІ.

За добру забаву ручить Ювилейний Комітет.

Вступ 45 ц. — Початок концерту в 4. год. пополудні.

BRONX, N. Y. BRONX, N. Y.

НАРОДНЯ ДІТОЧА ШКОЛА

Повідомляється всіх заінтересованих родичів, що при церкві св. Воскресення в Бронкс, Н. Й., 675 E. 183 St., отворено НАРОДНЮ ДІТОЧУ ШКОЛУ, до якої приймається дітей від 7 літ і вище. 226-7

Записи до Школи відбуваються,
В ПЯТНИЦЮ, SEPTEMBER 30., від год. 6. ввечір, і
В СУБОТУ, OCTOBER 1., від год. 10:30 рано.

ЗА ШКІЛЬНИЙ КОМІТЕТ:
Василь Кемак, предс.

УВАГА НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

10. ВІДДІЛ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ В НЮ ЙОРКУ
уладжує

ВЕЛИКИЙ ОСІННІЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 1. ЖОВТНЯ (OCTOBER 1, 1938)

В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,
217-219 Іст 6. Стріт, Ню Йорк.

Початок точно в год. 7:30 вечором. — Вступ 40 центів.
До танцю приграватиме знана орхестра капельмайстра Івана Семена.
Смачний буфет у власнім заряді.
Ввесь дохід призначений на визвольну боротьбу.
Шановні Громадяни! Отсим запрошуємо Вас на цей баль, де при звуках милої музики будете мати можність гарно забавитися і весело перевести вечір. Зокрема спеціяльно запрошуємо молодь з Ню Джерзі і Конетикот.
227 Управа 10. Відділу ОДВУ в Ню Йорку.

УВАГА! ПРОВІДЕНС, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ
устроюється

ПЕРШИЙ ОСІННІЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 1. ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1938.,

В САЛІ K. OF P. HALL, 380 ELMWOOD AVE., COR. POTTERS AVE.
До танців буде приграватиме дівоча орхестра.
Початок 7:30 вечором. Вступ 35 центів.
227 За добру забаву ручить — Комітет.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIANS ASK FREEDOM

500 Here Petition for End of 'Terror'

About 500 Youngstown Ukrainians signed petitions Sunday demanding independence for the Zakarpato-Ukrainia sections of Czechoslovakia and protesting the "reign of terror" against the 7,-000,000 Ukrainians in Poland.

Local Ukrainians, at a mass meeting in Sts. Peter and Paul's Ukrainian Orthodox Church, authorized protests on the Polish situation be sent to the Polish government at Warsaw, France, Great Britain, and the United States, and to the League of Nations. Demands for independence of the sections in Czechoslovakia will be sent to the Czechoslovakia government, France, Great Britain, Italy, Germany, and the United States.

Ukrainians here pledged themselves to support Ukrainians in Europe in their fight to set up an independent nation and to combat Czechoslovakia, Roumania, Poland, and others.

Petitions also charge that the Polish government in the last three months has closed over 200 Ukrainian Orthodox churches and cemeteries, ruined one hundred Orthodox churches or forced them to become Roman Catholic churches, using the Polish language instead of Ukrainian, and arrested numerous Ukrainian Orthodox priests.

Rev. Stephen Muslychuk, pastor of the Sts. Peter and Paul's Church, described the situation of the Ukrainians in Poland and Czechoslovakia. Charles Seredensky was chairman for the meeting and Nick Lutzen, secretary.

Organizations which signed the petitions include Sts. Peter and Paul's Ukrainian Orthodox Church; Branch 274, Ukrainian Nationalist Association; Branch 28, Ukrainian Nationalists (O.D.W.U.); Branches 135 and 91, Ukrainian Aid Association; Ukrainian-American Political Club; Ukrainian American Progressive Club; Virgin Mary Sisterhood; Banduryst Choir; Ukrainian Young Men's Organization, and others.

(The Youngstown Daily Vindicator, September 26, 1938).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Місячний мітінг Братства св. Василія, від. 168., відбудеться в неділю, 2. жовтня, в годині 3. пополудні, в гали У. Н. Дому при Стейт стр. Обовязком кожного члена бути на мітінґу, бо є важні справи до вирішення, справа Союзового Дня Злучених Відділів. Пригадується довгуючим членам, щоби сповнили по зможности свої вкладки і не наражувалися на суспенду. — Григорій Лячишин, предс.; Григорій Бабин, кас.; Пилип Маник, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Збори Сестрицтва ім. Ольги Басарабової, від. 47., відбудуться в неділю, 2. жовтня, в 2. годині. Проситься, щоби всі членкині зійшлися, бо є важні справи до полагодження. — Катерина Явна, секретарка.

Трудно.

— Хочемо приняти до нашого товариства нових членів, які внеслиб там нову, здорову, свіжу кров. Може й ви станете членом нашого товариства?

— На жаль, не можу. Я сам малокровний.

ПІТСБУРГ, ПА.

Подаємо до відома, що Братство св. Николая обходитиме 6-го листопаду ц. р.

50-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ СВОГО ІСНУВАННЯ

Просимо всі товариства й братства здержатися на цей день з уладжуванням підприємств. — Уряд Бр. св. Николая.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ДЖЕРЗІ СИТІ! ПОЗІР!
СТАРАННЯМ ОРГАНІЗАЦІЇ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ 2. СОТНІ В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.
відбудеться

МАСОВЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, 2. ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1938. Р.
В УКР. НАРОД. ДОМІ, 181 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J.
Початок у 3. годині пополудні. Вступ вільний.

Українська Громадо! Організація Чорноморської Січи скликає це віче в справі вияснення програми О. Ч. С. та Залізного Фонду України, котрий то засновано цього року, на що цей фонд засновано і коли має бути зужитий. Віримо, що на МАСОВОМУ ВІЧУ не бракне ні одного свідомого патріота-українця ні українки. — СЛАВА УКРАЇНІ!
227 Команда 2. Сотні О. Ч. С.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ТОВАРИСТВО „ЗОРЯ", ВІД. 69. У. Н. С., В НЮ ЙОРКУ
влаштовує

ВЕЛИКИЙ ОСІННІЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 1. ЖОВТНЯ (OCTOBER 1, 1938)
в VOLKS LYCEUM HALL, 218-220 E. 2nd ST., NEW YORK CITY.
Music by Johnny King and his Cavaliers Orchestra.
Початок: 7.30 вечором. Вступ 40 ц.

ELIZABETH, N. J.

ПАРОХІЯ ELIZABETH ПРИ УКР. КАТ. ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА
уладжує

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В УКР. НАР. ДОМІ, 214 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.
В СУБОТУ, 1. ЖОВТНЯ (OCTOBER 1, 1938)
Початок у год. 7. ввечір. — Музика першорядна Wanat's Music
227-8 Всіх місцевих і з околиці запрашає — Комітет.

У КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ В АМЕРИЦІ
повинна бути

ПРОПАМЯТНА КНИГА

ВИДАНА З НАГОДИ СОРОКЛІТНЬОГО ЮВИЛЕЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЦІНА 2 ДОЛЯРИ.

Замовляйте в „Свободі":
"SVOBODA,"
83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНЕЦЬ БУДЕ РОБИТИ ФІЛЬМУ ДЛЯ ЄГИПЕТСЬКОГО УРЯДУ.

Єгипетський уряд доручив нашому землякові Евгенові Деславові технічне опрацювання кіносценарія „Боротьба за добробут", у якому буде вперше показане життя й діяльність нової єгипетської армії. Це перший раз чужинецькі офіційні кола звертаються до Деслава в кінових справах; чотири роки тому Деслав у Парижі зробив першу фільму литовською мовою.

Одна з фільм Евгена Деслава французькою мовою йде тепер і в Злучених Державах. Фільма має англійську назву: „Generals Without Buttons" (Генерали без ґудзиків). У цій фільмі грають 200 дітей.

Деслав, який походить зо старого козацького роду, вже давно мріє зробити фільму з українського життя, фільму, яка моглаб гідно репрезентувати українське мистецтво за кордоном.

Зиму 1938—1939 р. Деслав перебуде на французькій Ривієрі. Його адреса: Eugen Deslaw, Omnium Cinematographique 21, Avenue de la Victoire, 21 Nice, France.

ГОЛОВНИЙ КОМАНДАНТ ЧЕСЬКОЇ АРМІЇ.

Генерал Ян Крейчі, начальник чехословацького генерального штабу. Чехословацька армія має 14 дивізій, що можуть бути в часі війни побільшені до 24 дивізій.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На народні потреби.

Управа Організації Оборони Лемківщини переслала через Обєднання $19, призначених на такі цілі: $10 на піддержку ученика в Бортнім, пов. Горлиці, і $9 на читальню в Кінськім, пов. Березів.

Між жінками.

— Що ти маєш представляти в новій ролі?

— Гарну жінку!

— Подивляти треба, чого то тепер не вимагається від артистів!

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ.

(23)

Кілька разів Тарзан ударяв ножем у черево крокодиля і все безуспішно. Це був якийсь надзвичайний крокодиль. Довкруги них червоніла вода. Крокодиль кілька разів майже мав Тарзана в пащеці. Замикаючи з цілої сили пащеку, він випускав з неї струї води. Але Тарзан усе виховзнувся з зубів. Та з часом крокодиль почав слабнути.

Його рухи вже не були такі скорі, а також не мали такої сили. Тарзан виліз йому на хребет, але він не стручав його так швидко, як передтим. Тарзан обхопив його міцно своїми ногами й, привязаючи до хребта крокодиля, рукою сягнув під його живіт. Там, намацавши відповідне місце, шарнув порядно ножем вздовж живота. Крокодиль затріпавсь і сконав.

Переконавшися, що крокодиль неживий, Тарзан почав розглядатися за дівчиною. Він думав, що вона вже на березі. Тимчасом вона пручалась у воді кількадесять кроків від нього. Переляк, а також перегони з крокодилем так її перемучили, що вона втратила всю силу далі плисти. Видно було, що вона тоне. Тарзан кинувся до неї на ратунок.

В кількох швидких рухах Тарзан добився до неї. З великого переляку вона була напів притомна. Коли він підплив близько до неї, вона вхопила його кріпко руками і затиснула їх на шиї. З перестраху вона так давила Тарзана, що він не міг плисти. Слова Тарзана не помагали нічого. Він побачив, що має до діла з переляканою топельницею.